

WSTĘP

Prezentowane w niniejszym numerze „Lubelskiego Rocznika Pedagogicznego” teksty, chociaż tak bardzo zróżnicowane pod względem podejmowanych przez Autorów kwestii, posiadają wiele elementów wspólnych. Z pewnością wybrzmiewa w nich troska o wysoką jakość życia codziennego człowieka, w tym jego edukacji, która nie odnosi się jedynie do oddziaływań w ramach systemu szkolnego w okresie dzieciństwa i młodości, ale również do okresu późnej dorosłości i starości. Swym zasięgiem obejmuje szeroko rozumiane środowisko edukacyjne, na które składają się oddziaływania szkoły, a także wielu instytucji pozaszkolnych usytuowanych w przestrzeni całościowej działalności człowieka. Zapewne nikt nie ma wątpliwości, że podstawowym warunkiem rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturowego jest dobra jakość kształcenia, opieki i profilaktyki, której celem, zarówno w przeszłości, obecnie, jak i na przyszłość, jest przygotowanie człowieka do życia w zastanej rzeczywistości. Jakość jest pojęciem dość zasobnym, ale zwykle kojarzy się z czymś cennym, wartościowym i oczekiwanym. Edukacja wysokiej jakości zmierza ku idei kształcenia oraz wychowania wszechstronnego i nieinstrumentalnego, kształcenia nastawionego nie tylko na osiąganie kompetencji zawodowych, ale także na kształtowanie wysokiej jakości postaw życiowych i społecznych, kultury humanistycznej i moralnej, pogłębionej duchowości. Zdaniem badaczy „[...] przyczynia się do samorealizacji oraz kształtuje aktywną postawę obywatelską w demokratycznych społeczeństwach, w których szanuje się różnorodność kulturową i językową”¹. Odgrywa również istotną rolę w kreowaniu społeczeństwa zintegrowanego, zapobiegając dyskryminacji, marginalizacji, rasizmowi i ksenofobii.

Autorzy tekstów podejmują kilka ważnych wątków skupionych wokół: (1) wybranych kwestii życia osób w wieku późnej dorosłości i późnej starości, szczególnie w odniesieniu do poczucia własnej tożsamości (respondentów zamieszkujących w południowej części pogranicza polsko-czeskiego), rozumienia oraz doświadczania samotności i osamotnienia; (2) problematyki uczestnictwa w kulturze osób

¹ J. Kołodziejczyk, I. Sarypan, 2012, *Cenniejsza niż złoto. Rzecz o promowaniu wartości edukacji*. W: G. Mazurkiewicz (red.), *Jakość edukacji. Różnorodne perspektywy*. Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, s. 91.

z niepełnosprawnością wzrokową oraz efektywności realizacji treningu kompetencji obywatelskich pełnoletnich uczniów z niepełnosprawnością intelektualną; (3) doskonalenia warsztatu pracy przyszłych nauczycieli, z wykorzystaniem badań w działaniu; (4) osobliwości edukacji dziecka przez sztukę za pośrednictwem książki obrazkowej oraz edukacji przez ruch w praktyce badawczej skoncentrowanej na psychomotoryce i jej licznych zaletach dla integralnego rozwoju dziecka; (5) rozwijania profesjonalizmu praktyków w zakresie: wykorzystania koncepcji *resilience* w edukacji, która pozwala między innymi na poznanie mechanizmów funkcjonowania dzieci maltretowanych, żyjących w ubóstwie, adoptowanych, żyjących w rodzinach zastępczych, dyskryminowanych i doświadczających innych przeciwności losu; umiejętności rozpoznawania i rozwiązywania sytuacji trudnych ucznia nieśmiałego, postrzeganych w kategoriach przejawianych trudności wychowawczych; roli rodziców w rozwijaniu mowy dziecka; (6) samokształcenia i samorozwoju człowieka (na przykładzie masowego, otwartego kursu *online* oraz projektu *Dobre Życie*, realizowanego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie).

Wartość prezentowanych tekstów nie polega moim zdaniem tylko na tym, że ich Autorzy skupiają uwagę na zagadnieniach innowacyjnych, istotnych dla współczesnych rozważań w pedagogice. Chodzi głównie o to, że uwrażliwiają one Czytelnika na problemy, które nie w każdym przypadku są odkrywczymi, ale stawiane są w nowym świetle i tym samym nakłaniają do ich ponownego oglądu. Mam nadzieję, że zebrany materiał okaże się interesujący i przydatny zarówno dla pedagogów-teoretyków, jak i praktyków, zainspiruje do stawiania pytań w obrębie analizowanych kwestii, prowadzenia z Autorami dyskusji oraz dochodzenia do własnych, nowatorskich konkluzji.

Teresa Parczewska